

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИЙОМІВ РУКОПАШНОГО БОЮ В ОБМЕЖУЮЧИХ УМОВАХ

Олександр ЛАВРЕНТЬЄВ

Національна академія державної податкової служби України

Постановка проблеми. Специфіка роботи підрозділів правоохоронних органів полягає в тому, що працівник завжди знаходиться при виконанні своїх службових обов'язків, які пов'язані з ризиком професійної діяльності запобігання правопорушенням та їх припиненням, охороною і забезпеченням громадського порядку, забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, задоволення інтересів, розкриття злочинів проти спокою і безпеки людства.

Власний інтелект, індивідуальна майстерність, тактика дій та колективізм – це невід'ємні складові частини особистості сучасного правоохоронця. Витривалість та практичне вміння застосовувати заходи фізичного впливу в поєднанні з дотриманням службової етики, законності та дисципліни сприяють підвищенню рівня гуманізації, удосконаленню професіоналізму і формуванню впевненості у своїх діях. Високий рівень особистої загальної фізичної підготовки та майстерне володіння прийомами рукопашного бою дають працівнику реальну можливість зберегти життя і здоров'я не тільки собі, а й оточуючим його людей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом збільшилася кількість випадків, коли трапляються ситуації, в яких працівники правоохоронних органів фізично невзможі протистояти правопорушникам, що призводить до трагічних наслідків. Спостереження показали, що однією з головних причин є недостатня фізична, психологічна та тактико-технічна готовність до екстремальних ситуацій, які відбуваються за певних обставин, особливо при обмежуючих умовах [1].

Практичний аналіз існуючої системи рукопашного бою правоохоронних органів свідчить про те, що система на сьогоднішній день, не відповідає всім вимогам сучасності, які вона повинна виконувати. Тобто система спеціальної фізичної підготовки правоохоронних органів оснований на вивченні прийомів самооборони в стандартних ситуаціях. А сама система побудована на базі різних видів боротьби, розроблена та введена в дію у 20–30 роки минулого століття і має ряд недоліків.

Аналіз матеріалів українських та зарубіжних вчених, виконаний у цьому напрямку, висвітлює високу ефективність окремих видів протидій як озброєному так і незброєному злочинцю, з урахуванням антропометричних даних, що є ефективним в стандартних ситуаціях. Тому виникає необхідність у суттєвих змінах системи спеціальної підготовки співробітників, яка б відповідала сучасним вимогам, враховувала різницю в антропометричних даних людини, психологічні та тактико-технічні здібності правоохоронця [2].

При вирішенні службових завдань співробітниками правоохоронних органів доводиться вступати в протидію із злочинцем здебільшого в екстремальних ситуаціях при дефіциті часу і простору, в стані втоми і протидії противника та непередбачуваних складних ситуаціях, коли все залежить від рівня всебічної підготовленості. Необхідно аналізувати ситуацію, застосовувати прийоми рукопашного бою в найменш сприятливих умовах, швидко та вчасно реагувати на нові обставини сутички [3].

Ціль дослідження: удосконалити систему рукопашного бою правоохоронців в умовах обмежених можливостей.

Задачі дослідження:

1. Проаналізувати умови обмеження дій правоохоронних працівників в практичній діяльності.
2. Визначити особливості комплексу специфічних фізичних якостей, необхідних для формування практичних дій в умовах обмеження.
3. Сформулювати теоретичні та практичні особливості навчально - тренувального процесу підготовки курсантів та працівників правоохоронних органів

Об'єкт дослідження – навчально-тренувальний процес підготовки правоохоронців у рукопашному бою.

Предмет дослідження – особливості системи рукопашного бою в умовах виконання практичних навичок.

Сьогодні вкрай гостро стоїть питання про введення цілого комплексу прийомів рукопашного бою при обмежених фізичних, просторових, ситуативних, часових можливостях. Будуючи систему з обмеженими можливостями слід мати на увазі прийоми як озброєному так і незброєному злочинцеві. Система рукопашного бою, якщо доповнена виконанням прийомів та рухових навичок, при обмежених фізичних можливостях, буде сприяти протистоянню в екстремальних ситуаціях працівників правоохоронних органів; найбільш ефективним діям у непередбачених умовах, обмеженому просторі; мобілізації резервних можливостей, реально не даючи ні якого простору правопорушнику на успіх при нападі, не зважаючи на антропометричні розбіжності.

Фізично підготовлений співробітник краще діє в рукопашній сутичці, так як він опирається у своїх силах, внаслідок чого має більше часу на оцінку обставин, що склалося та на прийняття правильного рішення в тій чи іншій ситуації.

Але треба пам'ятати що фізичний стан не є постійним. Фізична сила може бути втрачена внаслідок поранення або простого втомлення. Тут постає питання про можливість володіння такою технікою рукопашного бою, яка дозволить:

- раціонально використовувати свої сили, не залучаючи додаткових зусиль;
- збільшити руховий арсенал співробітника, який надасть можливість виконавцю подолати протидію нападника [2].

На вищій погляд при організації та проведенні занять із спеціальної фізичної підготовки курсантів та працівників правоохоронних органів треба буде звернути увагу на розвиток і удосконалення координаційних здібностей та оптимальний розвиток фізичних якостей, як:

- координація рухів;
- здібність до перебудови рухів;
- здібність до орієнтування у просторі;
- здібність до диференціації просторових, часових та силових параметрів рухових дій;
- швидкість у діях з обертаннями;
- здібність до складних стрибкових дій;
- збереження статичної і динамічної рівноваги [5].

Під час тренування навчально-тренувального процесу треба враховувати теоретичний та практичний розділи. Ми вважаємо за доцільне на таких заняттях вирішувати наступні питання:

1. На теоретичних заняттях розглядати:

- фізіологічні та психологічні процеси, які відбуваються в організмі при екстремальних ситуаціях;
- адаптивність поведінки злочинця та дій співробітника в нестандартних (екстремальних) ситуаціях;

3) моделювання ситуацій, нападу на працівників, та їхнє раціональне вирішення.

II. На практичних заняттях повинні вирішуватися питання відпрацювання оволодіння практичними навичками, поєднаними в єдиний комплекс психофізіологічних тактико-технічних та фізичних дій співробітників [6, 7].

До найбільш раціональних та цілеспрямованих засобів, які сприяють підвищенню ефективності фізичного впливу на злочинця, можна віднести тактичні спеціальні психологічні прийоми, які дозволяють ефективно застосовувати зберігаючи енерговитрати та рівновагу.

Висновки. 1. Теоретичне та експериментальне обґрунтування моделювання ситуацій рукопашного бою показало, що правоохоронцям необхідно володіти навичками протидії злочинцям в умовах фізичних, просторових, часових та інших обмежень. 2. Нами встановлені особливості спеціальної фізичної підготовки курсантів та працівників правоохоронних органів з акцентом на удосконалення координаційних здібностей та оптимальний розвиток специфічних фізичних якостей. 3. Виявлені структурні елементи змісту теоретичних і практичних занять з курсантами та працівниками правоохоронних органів.

Подальше вдосконалення системи підготовки працівників, які проходять службу в правоохоронних органах та навчаються в спеціальних закладах силових структур, повинно бути спрямоване на розширення навичок рукопашного бою в умовах обмеження різного характеру.

Література

1. Закон України "Про міліцію". К.: 1990 № 565 – XII.
2. Антоненко С.А. Проблема формування навичок рукопашного бою в системі фізичної підготовки навчальних закладів силових структур. Слобожанський науково-спортивний вісник № 5. - Харків, 2002. - С. 15 – 20.
2. Кадочников А.А. Русский рукопашный бой. Научные основы.- М. 2003.- 215с.
3. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания. - К.: Олимпийская литература, 2003. – 290 с.
4. Мунтян В.С. Стратегия, технико-тактическая и психологическая подготовка. Стратегия преодоления страха. - Харьков: Центр информационного обеспечения спорта Харьковской государственной академии физической культуры, 2001. – 75 с.
5. Новіков О.В. Особливості спеціальної рухової підготовленості юних тхеквондоїстів. Слобожанський науково-спортивний вісник №5. –Харків, 2002. - С. 106 - 107.
6. Суббот А.І. Рукопашний бій. - К.: "МП Леся". 2001. – 215 с.
7. Терещенко В.І. Боротьба самбо та рукопашний бій. – Ірпінь, 2001. – 170 с.

APPLICATION OF THE METHODS OF HAND-TO-HAND FIGHTING IN THE DIFFERENT LIMITATION CONDITION

Alexander LAVRENTYEV

Annotation. The article deals with the peculiarities of performance of the hand-to-hand fighting methods in condition of different limitations. The special attention is paid to special physical skills which are necessary for successful realization of the practical experience in such conditions.

Key words: hand-to-hand fighting, physical skill, practical experience.